

Možná úskalí...

Naproti tomu je však poctivě uvést, že zpřístupnění všech ČSN, a to nejen těch, které se týkají elektrotechniky (je jich přes 30 000), může znamenat pro řadu elektrotechniků určité potíže. Potíže typu: „Která ČSN se týká právě toho problému, jenž potřebuji řešit?“. Zde totiž moc nepomůže ani to, že elektrotechniky se týkají převážně normy třídy 33 až 37. Navíc v současné době, kdy se evropské normy označují ve formátu, který nerespektuje třídění podle oboru, a většinou se v různých publikacích, přednáškách, diskusích atd. uvádějí pouze v tomto formátu bez uvedení jejich třídícího znaku, který v České republice příslušnost k určitému oboru udává.

Hovoříme o oblastech projektování, montáží, oprav, údržby a revizí elektrických zařízení. V těchto oblastech jde pak jednak o elektrické spotřebiče, včetně elektrického ručního nářadí a prodlužovacích přívodů, elektrická zařízení strojních zařízení, ale především o elektrické instalace. Považujeme-li elektrické spotřebiče a strojní zařízení za výrobky spadající pod zákon č. 22/1997 Sb., čímž se tato kategorie redukuje pouze na jejich provozní péči (tj. údržbu, opravy, kontroly a revize), pak nám zůstává ona zmíněná oblast elektrických instalací. Elektrotechniky, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s elektrickými instalacemi, však nepochybně zajímají i elektrické prvky a další výrobky, z nichž se instalace skládá. To jen pro určité oblasti zájmu, která je, jak vidno, poměrně široká. Proto i nadále budu uvádět termín elektrická zařízení.

... a jejich řešení

K tomu, aby se elektrotechnik mohl lépe orientovat v přehršlých ČSN, které bude mít od 1. ledna 2009 k dispozici (a to až už pouze ke

čení, nebo i k tisku), je vhodné rozdělit a vybrat normy podle určitých kritérií.

Prvním kritériem je **činnost**. Podle mého názoru je pro elektrotechnika důležité, zda **projektuje, montuje** (a udržuje a opravuje), nebo **reviduje** elektrické zařízení.

Druhým kritériem je **druh a napětí elektrického zařízení**. Zde nabízím jedno z možných rozdělení:

- elektrická zařízení do 1 000 V v prostorách bez nebezpečí výbuchu,
- elektrická zařízení do 1 000 V v prostorách s nebezpečím výbuchu,
- elektrická zařízení nad 1 000 V.

Samozřejmě, že je možné i další rozdělení (např. elektrická zařízení strojních zařízení, elektrické rozváděče, drážní zařízení apod.).

Každé z těchto oblastí se dotýká řada ČSN nebo TNI. Některé jsou pro danou oblast zásadní, jiné se jí týkají jen okrajově. Proto jsme navrhli normy týkající se každé oblasti (např. projektování elektrických zařízení do 1 000 V v prostorách bez nebezpečí výbuchu) ještě rozdělit na normy **důležité** a **související**. U souvisejících norem se totiž určité oblasti může týkat pouze její část, nebo dokonce jen určitý článek.

Důležité, zejména pro revize elektrických zařízení, je rozdělení norem na **platné** a **neplatné**. Požadavek na zařazení všech v současné době již neplatných ČSN týkajících se revizí elektrických zařízení do databáze přístupných norem jsem vznesl na jednom z mnoha jednání, kterých jsem se v tomto i v minulém roce účastnil, ať už na ČNI nebo ÚNMZ. Podle mého názoru a zkušeností by se mělo jednat o normy, které byly platné zhruba od 70. let minulého století. Elektrická zařízení zřízená od této doby jsou totiž v řadě případů provozována bez toho, že by byla rekonstruována – doposud.

Takové rozdělení a výběr souboru norem podle činnosti, druhu a napětí elektrického zařízení, důležitosti a platnosti norem nabízí-

ne elektrotechnikům také firma IN-EL v rámci iiSEL® na www.in-el.cz – pro zákazníky bude tato služba připravena začátkem roku 2009.

Bude možné zakoupit tištěné normy i v roce 2009?

Jak jsem se již zmínil výše, bude možné i od 1. ledna 2009, stejně jako doposud, zakoupit ČSN i v tištěné podobě. Bude se jednat o tzv. **autorizované výtisky norem**, které budou prodávát, popř. distribuovat **smluvní partnery ÚNMZ**. Jejich seznam bude zveřejněn na webových stránkách ÚNMZ. Cena autorizovaných výtisků ČSN se bude odvíjet od ceny za jednu stránku, která bude záviset na počtu stránek konkrétní normy. V návrhu zmíněné cenové vyhlášky je uvedena cena za jednu stránku normy od 18 Kč při maximálně 12 stranách normy (tj. při maximálně šesti listech) až po 3 Kč při více než 148 stranách normy.

Nedovolené šíření norem

Na tomto místě bych chtěl zdůraznit, že i nadále bude platit příslušné ustanovení zákona č. 22/1978 Sb., o zákazu kopírování a nedovoleném rozšiřování norem a jiných produktů národního normalizačního orgánu (kterým je do 31. 12. 2008 ČNI a od 1. 1. 2009 ÚNMZ). Tím, kdo může technické normy rozšiřovat, zůstane tedy i nadále národní normalizační orgán, který může tuto pravomoc smluvně převést na další subjekty.

Co uvést na závěr?

K zavedení těchto zásadních změn týkajících se dostupnosti ČSN přispěla řada faktorů. Na začátku bylo opatření ministra průmyslu a obchodu ČR, kterým byl záměr zrušit k 31. 12. 2008 ČNI, převést celou agendu související s touto problematikou na ÚNMZ a podstatně zlepšit dostupnost ČSN pro podnikatelskou sféru, včetně zásadního snížení ceny norem (hovoří se o průměrném snížení jejich ceny o 50 % – to se však týká zřejmě cen distribuovaných tištěných norem). Podnětem k tomuto opatření však byla nejen dlouhodobá aktivita Hospodářské komory ČR, ale i neutuchající aktivita široké odborné veřejnosti prostřednictvím jak jednotlivců, tak i společenstev, cechů, firem apod. z nejrůznějších oborů (tedy nejen z oboru elektro).

S touto změnou souvisí i mnoho dalších věcí. Jedná se např. o zřízení center technické normalizace pro jednotlivé obory, změny v plánování technické normalizace atd. Účelem tohoto článku je však především podat široké elektrotechnické veřejnosti informace týkající se podstatné změny ve zpřístupnění ČSN.

Nyní, po dosažení toho, po čem i široká elektrotechnická veřejnost dlouho volala, záleží právě na všech subjektech podnikajících v oborech elektro, jak s touto výmoužností naloží.

názvy, pojmy, zkratky	
VEP	vedlejší energetický produkt
VFCPP (<i>Virtual Fuel Cell Power Plant</i>)	virtuální elektrárna na palivové články
VGB (<i>Vereinigung der Großkraftwerke</i>)	Svaz velkoelektřáren
VTE	větrná elektrárna
vzdušná vzdálenost	nejkratší vzdálenost vzduchem mezi dvěma vodivými částmi (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
WANO (<i>World Association of Nuclear Operators</i>)	Světová asociace provozovatelů jaderných zařízení
WCRE (<i>World Council for Renewable Energy</i>)	Světová rada pro obnovitelné energie
WEC (<i>World Energy Committee</i>)	Světová rada pro energii
XRF (<i>X-Ray Fluorescence</i>)	rentgenová fluorescence
základní izolace	izolace nebezpečných živých částí, která vytváří základní ochranu (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
zesílená izolace	izolace nebezpečných živých částí zajišťující takový stupeň ochrany před úrazem elektrickým proudem, který je rovnocenný dvojitě izolaci (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
VPI (<i>Vacuum Pressure Impregnation</i>)	vakuově tlaková impregnace
PSC (<i>Prospective Short-circuit Current</i>)	předpokládaný zkratový proud
ECC (<i>Energy Consultation Commission</i>)	Poradní výbor pro energetiku
PCI (<i>Peripheral Component Interconnect</i>)	periferní propojovací prvek
MGA (<i>Monochrome Graphics Adapter</i>)	monochromatický grafický adapter